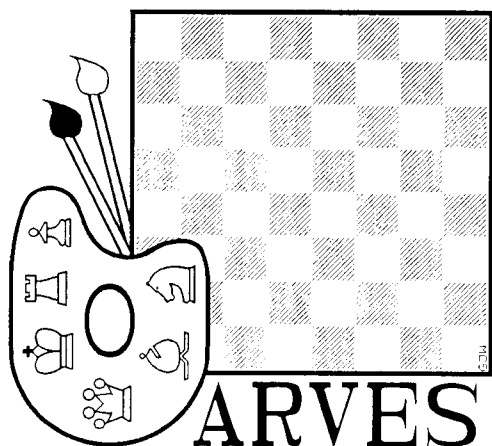

EBUR

Orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor Schaaakeindspelstudie

Kwartalschrift, 11e jaargang, nummer 2, juni 1999

Redactioneel

door Harold van der Heijden

De laatste maanden zijn ons twee eindspelstudievrienden ontvallen: ARVES-lid Jan Schogt en oud-ARVES-lid Bas de Heer. Op pagina 4 worden beiden herdacht.

Omdat velen het nog niet schijnen te weten volgen hier de uiterste data voor het inleveren van kopij voor *EBUR*, zoals die tot tegenbericht elk jaar gelden: 1/3, 1/6, 1/9 en 1/12.

Bij het artikel dat Roger Missiaen en Ignace Vande-castele schreven, behoort nog enige toelichting. Alhoewel het misschien niet al te duidelijk overkomt; in schreefloze letter is de tekst van Missiaen en de rest is van Vandecasteele.

Belangrijk nieuws is dat het ARVES-bestuur tijdens haar

recente vergadering heeft besloten de uiterste inzendingdatum voor het ARVES 10 jaar Jubileum-toernooi met een half jaar te verlengen tot 1-1-2000. De reden is het geringe aantal inzendingen, vooral van ARVES-leden! U weet dus wat u te doen staat.

Op internet vind u verdere informatie (<http://home.wxs.nl/~haroldh/home/html>).

In dit nummer ook weer eens een Duitstalig artikel van Rainer Staudte (die al eerder in *EBUR* schreef) met een recensie van een boek van Nikolaj Griva (uit de Ukraine). Ook in de Engelse taal is er een aardige bijdrage van Alain Pallier met een vergelijking van de beoordelingen van arbiters over dezelfde stu-

die! Hoe dat kan moet u zelf maar nalezen.

Ook kunnen we weer smullen van twee Vlaamse bijdrages van onze zuidelijke vrienden.

En René Olthof doet ruim Nederlandstalig verslag van enkele opmerkelijk eindspel-achtige zaken die hij recent in de 'bladen' aantrof.

Als noviteit zijn ook dit keer de notulen van de laatste ledenvergadering opgenomen in *EBUR*. Ondanks dat die notulen zelf het tegenovergestelde beweren, is het bestuur nu tot de slotsom gekomen dat alle leden die in/met/via hun clubblad toegesonden moeten krijgen.

Graag uw bijdrage voor de volgende keer!

Macek's collectie

door Harold van der Heijden

Zoals u bekend is, verzamel ik al sinds een jaar of tien eindspelstudies. Inmiddels is dat vooral figuurlijk een aardige berg studies geworden. Ik heb nu ruim 55.000 studies in mijn computerdatabase, en nog eens zo'n 1000 stellingen waarvan ik de oplossingen (nog) niet heb. Natuurlijk zijn er ook andere verzamelingen en met de bijbehorende verzamelaars heb ik soms leuke uitwisselingen op touw weten te zetten. Vaak gaat

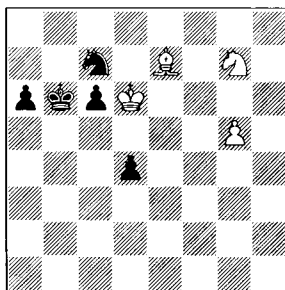
het om mensen die in eindspelstudies van componisten uit een bepaald land geïnteresseerd zijn. Zo heb ik al Franse, Duitse, Noorse, Italiaanse, Nederlandse, en Engelse specialisten van het nodige materiaal kunnen voorzien (en zij mij ook!). Het aantal verzamelaars dat 'alles' verzameld is echter op de vingers van één hand te tellen. Alle andere grote verzamelingen bestaan uit kaartsystemen.

Naast de beroemde Harman collectie, behoort zover ik weet de verzameling van Kasparjan nog tot de grootste ter wereld met zo'n 30.000 studies. Maar sinds enkele jaren wissel ik studies uit met de inmiddels 90-jarige Frantisek Macek uit Praag. Zijn collectie omvat ook zo'n 55.000 studies! Vanwege zijn hoge leeftijd heeft hij recentelijk besloten te stoppen met verzamelen. Dankzij ondermeer de grote inzet en hulp van goede kennis-

sen als John Beasley kan ik u nu melden dat ik de enorme berg kaartjes van Macek in mijn bezit heb. Als alle kaartjes op één stapel worden gelegd zou dat een stapel zijn van ruim 15 meter hoog! Het spreekt voor zich dat het vergelijken van de collecties een behoorlijke tijd in beslag zal nemen. Op basis van de kleine selectie die ik tot nu toe heb bekeken (zo'n 7000 kaartjes in 1 maand, maar dit hoge tempo kan ik niet volhouden), is de overlap, schrik niet, zo'n 95%. Omdat zich hieronder ook componisten bevonden waarvan we al eerder kaartjes uitwisselden is dat echter nauwelijks een representatieve steekproef, en er zijn ook nog andere redenen waarom dat zo is (de collectie is bijvoorbeeld verdeeld in landen; en ik werkte toe nu toe alleen aan de USSR). Het spreekt voor zich dat ik deze actie nauwgezet documenteer, en waarschijnlijk zal ik u in de toekomst nog wel met enige statistische gegevens lastigvallen.

Om in dit eindspelstudieblad naast een hoop tekst ook nog wat eindspelstudies te hebben, volgen hier nog een paar aardige gevallen waar ik de afgelopen maanden tegenaan liep (soms van Macek kreeg). Ik doe geen enkel beroep op objectiviteit, volledigheid, correctheid, of wat dan ook. En afgezien van bladvulling er is geen enkele bedoeling bij. Gewoon een paar leuke studies!

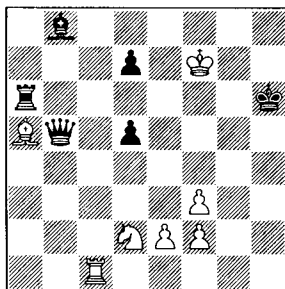
D. Danilevitch *Shakhmaty v SSSR 1932*

Zwart aan zet, wit wint

1...♙e8+ 2.♜xe8 d3 3.♙d8+ ♜b5 4.♙a5! ♜xa5 5.♙c5 d2 6.♜d6! Wit achterhaalt de zwarte pion, omdat op damepromotie 6...d1♚ nu 7.♜c4+ ♜a4 8.♜b2+ volgt. Dus zwart verhindert dat met 6...d1♜! 7.♜c4+ ♜a4 (En nu de paardvork niet kan, kan zwart de g-pion gemakkelijk stoppen: 8.g6? ♜f2!) 8.♜b2+! (toch!) 8...♜xb2 9.g6 ♜d3+ 10.♜d6 en wint.

S.Osintsev
Odessa 1985

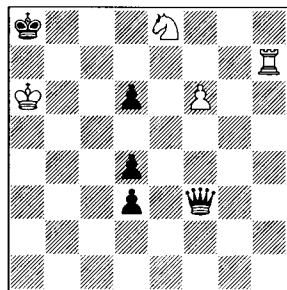

Wit wint

1.♜e4! (1.♜h1+? ♜g5 2.♙d8+ ♜f4 3.e3+ ♜e5 4.♙e7 ♜f6+!) 1...♜f6+! 2.♜xf6 ♚xf6 2...♚xa5 3.f4! ♜xf4 4.♜h1+ ♜h2 5.f4) 3.♜e1 ♚a2 4.♜a1!

♚e2 5.♙d2+! ♚xd2 6.f4! ♜xf4 7.♜h1+ ♜h2 8.♜xh2+ ♜g5 9.f4+ ♚xf4 10.♜h5 mat.

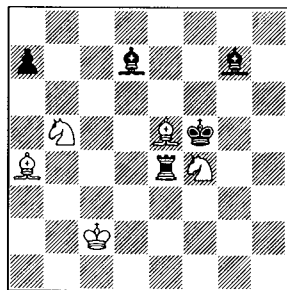
S.Clausen
Hemmets Journal 1932

Wit speelt en wint

1.♜c7+ (1.♜b6? ♜b8) 1...♜b8 2.♜a8!! Ooit zo'n mooie paardzet naar de hoek gezien? Leuk om uw vrienden mee te verrassen! 2...♚xf6 (2...♚xa8+ 3.♜b6) 3.♜b6 ♚f3 4.♜h8+ ♜c7 5.♜c8 mat!

S.Clausen
Tidskrift för Schack 1957

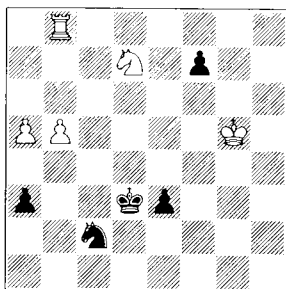

Remise

1.♜d6+ ♜xe5 2.♜xe4 ♜xa4+ 3.♜b1! En nu zijn er twee varianten: Op 3...♜xe4 4.♜e6! dreigt de loper op g7 te slaan, of via een familieschaak de loper op g4 te winnen. Als zwart dat

verhindert met 4...♙d4 volgt eenvoudig 5.♜xd4 waarna zwart mer de verkeerde loper opgescheept zit. En op 3...♜xf4 kan alleen 4.♙c5 waarna de loper op a4 is aangevallen, maar tevens de andere loper op g7 via een familieschaak gevaar loopt. In deze variant gaat de loper echt verloren. Remise!

V.Vinichenko
1998

Wit wint

1.♙e5+ ♜e4! 2.a6 a2 3.a7 a1 ♜
4.a8 ♜+ ♜xa8 5.♞xa8 e2
6.♞e8! Met twee fraaie sym-
metrische varianten:
6...e1 ♜ 7.♙f3+! (De thematis-
che verleiding: 7.♙d3+? ♜xd3
8.♞xe1 ♙xe1 9.b6 ♙f3+ 10.♜f6
♙d4 11.b7 ♙c6) 7...♜xf3
8.♞xe1 ♙xe1 9.b6 wint, of
6...f6+ 7.♜xf6 e1 ♜ 8.♙d3+!
(En nu is de thematische verleid-
ing: 8.♙f3+? ♜xf3 9.♞xe1
♙xe1 10.b6 ♙d3 11.b7 ♙c5
12.b8 ♜ ♙d7+) 8...♜xd3
9.♞xe1 ♙xe1 10.b6 met winst.

Lezers schrijven

door 'Harold van der Heijden'

Wouter Mees reageert uitgebreid op de vorige *EBUR*:

En dan heb ik het niet kunnen laten om in mijn boekenkast te grasduinen naar mededelingen over "Philidor's Legacy". De oogst was als volgt:

"1. Murray, *A History of Chess*: vermeldt op p.798 onder Luc.103 de stelling van Lucena, met de toevoeging "The so-called Philidor's legacy!", echter zonder verklaring voor deze benaming. (Rev.) Thomas Pruen's *Introduction* wordt in ander verband genoemd op p.873.

2. Hooper & Whyld, *The Oxford Companion to Chess*, brengen onder "Philidor's Legacy" het correcte verhaal (stelling van Lucena; onjuiste lezing door het boek van Pruen).

3. Rueb geeft uiteraard Lucena 103 (*Br 1*, p.19), doch verwijst in *SS I* op p.25 naar Weenink, *The Chess Problem*, No.151. Dit

blijkt een versie van Stamma (jaartal: 1735) te zijn (♙b1, ♜c4, ♙d1, ♙g5, pi b3, c2; ♜h8, ♜a3, ♞e7, ♙c6, ♙g6, pi b4, c3, g7, h7; 6#, door 1.♙d8+, 2.♞xe8+, 3.♙f7+ etc.).

4. Weenink geeft onder No.152 als "Philidor's Legacy" de stand: ♙g1, ♜d5, ♞a1, ♞f1, ♙d6, pi a2, b3, f2, g2, h2; ♜h8, ♜d7, ♞a8, ♞c8, ♞e7, pi a7, b6, g7, h7; 4#.

Zonder jaartal; doch Weenink constateert dat Stamma ouder is. 5. Alexandre, *Praktische Sammlung...*, bevat verspreid over het boek wel tien versies, met telkens andere namen er boven. O.a. de gememoreerde Stamma, gespiegeld. Lucena ben ik niet tegengekomen; ook niet Weenink's 152. Wel een tot 7 zetten uitgebreide versie onder de naam Lolli: ♙e1, ♜e2, ♙e6; ♜b8, ♜g4, ♞c8, ♞g8, pi a7, b7; 1.♜e5+, 2.♙c7+, 3.♙xe8+, 4.♙c7+ etc. Zoals bekend is Alexandre uitermate onge-

trouwbaar; Korschelt (*Der gereinigte Alexander*) vertelt dat deze laatste stelling een gestripte Ercole del Rio is.

6. Zoals bekend zal zijn (Loyd-boek nr.49) heeft Sam Loyd een partij tegen Golmayo gewonnen door 8# aan te kondigen: een stikmat met een staartje. Bleek achteraf niet te lukken."

Bij het artikel van Roger Missiaen en **Ignace Vandecasteele**, had laatstgenoemde nog een toevoeging. Vanwege ruimtegebrek volgt die hier:

"Van de hand van Kasparjan vond ik nog een andere winststudie, met hetzelfde materiaal, in het *Tijdschrift van de KNSB* (#1715) uit 1979: ♙h1, ♞e6, ♙d3, ♙f6; ♜f7, ♙a7, ♞c8+. De korte oplossing luidt: 1.♙d6 ♜c7 2.♞c6 ♙b7 3.♙d5+ ♜d8 4.♙d6+ ♜c8 5.♜h2 ♙b8 6.♙b6(c7)+, en Wit wint."

In Memoriam Jan Schogt

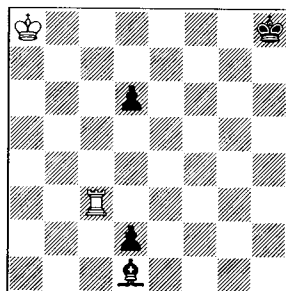
door Wouter Mees

De naam Jan Schogt is vooral verbonden met de Nederlandse Bond van Schaakprobleemvrienden, waar hij een aantal jaren voorzitter van geweest is. In die functie heeft hij ook voor ARVES een rol gespeeld door als eerste een "gesprek" tussen de leiding van beide verenigingen te entameren. Dat heeft toen niet tot enig resultaat geleid; de tijd was er nog niet rijp voor. Maar ook heeft hij geruime tijd gefungeerd als "oplos-oom" voor *Probleemblad*: intermediair tussen de oplosers en de ter oplossing aangeboden composities. Heel letterlijk: hij had een heel netwerk van liefhebbers, die hij als het even kon persoonlijk bezocht. Ook mij heeft hij jarenlang geregeld opgezocht, ter zake van mijn rubriek *STUDIES* die ondanks

mijn verwoede pogingen tot popularisatie toch "vreemd" gevonden werd door tal van probleemvrienden. Hij had een scherp oordeel en wist de moeilijkheden en (dikwijls terechte) bezwaren van onervaren maar toch ook onbevangen oplosers duidelijk onder woorden te brengen. Hij heeft mijn kijk op het soms wat elitaire wereldje van de schaakcompositie in het algemeen, en van de studie in het bijzonder, zeker beïnvloed. Dat hij tenslotte verklaarde "bekeerd" te zijn gaf mij persoonlijk een niet geringe voldoening. Te zijner nagedachtenis een studie van de gebroeders Platov, die hij bij gelegenheid eens in een kring van probleemvrienden heeft laten zien als voorbeeld van een

perfect uitgebalanceerde compositie.

V. & M. Platov
Deutsche Schachzeitung 1907

Remise

1. ♖h3+ ♔g7 2. ♗g3+ ♚h6
3. ♜d3 ♙f3+ 4. ♜a7 d1 ♚
5. ♜xd6+ ♚xd6 pat.

In Memoriam Bas de Heer

door Harold van der Heijden

Op 16 April overleed oud-ARVES-lid Bas de Heer. Bas was degene die mij, zonder dat hij dat op dat moment wist, overhaalde om mijn eindspelstudiedatabase op te zetten. Tijdens een van de eerste bijeenkomsten van ARVES te Amsterdam gaf hij een lezing over eindspelstudie-collecties en de mogelijkheden van computers daarbij. De volgende dag heb ik de eerste studies in zitten voeren.... Later heb ik hem beter leren kennen toen ik regelmatig naar

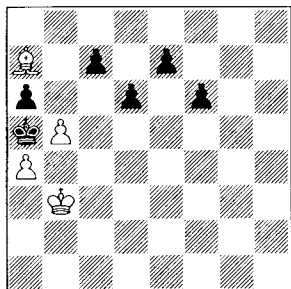
het Limburgse toog om hem per auto op te pikken om samen Jan van Reek te bezoeken. De route van Geleen binnendoor naar Margaten en vice versa legde hij normaliter per fiets af, en tijdens die autoritten heb ik me regelmatig afgevraagd of die weggetjes wel op auto's berekend waren (en vice versa!). Zijn enthousiast geuite kennis op gebied van eindspelstudieboeken (en bibliotheeksystemen) was bijzonder indrukwekkend, en van de daaruit voortvloeiende adviezen

voor mijn database heb ik dankbaar gebruik gemaakt. Bovendien kreeg ik enkele jaren geleden zijn collectie met duizenden fotokopieën van eindspelstudie-rubrieken in belangwekkende vooroorlogse schaaktijdschriften, die hij tijdens werkzaamheden in de Koninklijke Bibliotheek had verzameld. Fraai uitzijnde boeken interesseerden hem echter niet, alleen de inhoud telt! Bas de Heer zal ik niet snel vergeten.

(Un)solved mysteries

door Harm Benak

C.L.Ruben
1962

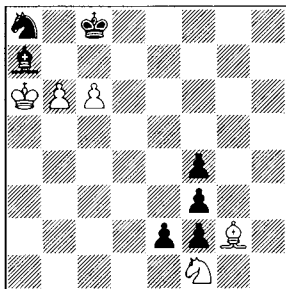

45) Wit speelt en wint

Mysterie 45 was een makkie. Op de voorjaarsvergadering sprak ik heel wat mensen die aangaven dat ze 'm opgelost hadden. Dat moest op de volgende manier (en ik neem de oplossing van Jaap de Boer): **1.b6! cxb6** **2.♙b8** en nu gaat wit op de b4-e1 diagonaal mat geven. Dat kan zwart het langst verhinderen met **2...f5** **3.♙c7 f4** **4.♙d8 f3** **5.♙xe7 f2** **6.♙xd6 f1♙** **7.♙b4** mat.

Mysterie 46 was echter weer een hersenkraker van jewelste. Ik ontving twee schriftelijke reacties, en een mondelinge (van Marcel van Herck), en ze hadden allemaal dezelfde strekking. Deze was niet op te lossen. Ik geef hier de (gemengde) varianten van Jaap de Boer en Eric Izaks.

A.Hadari
Variantim 1992

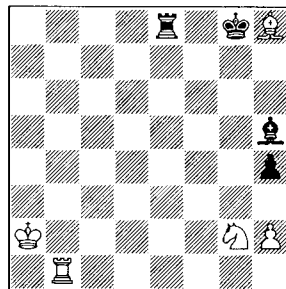

46) Wit speelt en wint

1.b7+ ♖b8 **2.bxa8♙+ ♖xa8** **3.c7 exf1♙+** **4.♙xf1 ♙b8!** **5.c8♘** (anders pat) **5...♙c7** en nu kan wit niet meer winnen, bijvoorbeeld **6.♘e7 ♖b8** **7.♘c6+ ♖a8** (**7...♖c8??** **8.♙h3** mat) **8.♙h3 f1♙+** **9.♙xf1 f2** **10.♙h3 f1♙+** **11.♙xf1 f3** **12.♙d3 f2** **13.♙e2 ♙d6!** **14.♖b6** (dreigt ♙e2-a6-b7 mat) **14...♙c7+!** **15.♖xc7 f1♙** **16.♙xf1** pat.

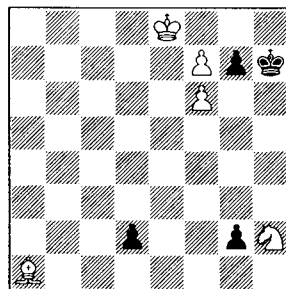
Dat lijkt redelijk overtuigend, maar nog overtuigender is **1.b7+ ♖c7!** **2.bxa8♙ fxc7** en wit heeft niet meer dan eeuwig schaak. Vooral tegen deze tweede variant valt weinig in te brengen. De "echte" oplossing moet denk ik toch iets met die leuke patval uit de eerste variant te maken hebben. Verder vraag ik me af wat de functie van pion f4 is. Moet die soms de zwarte loper hinderen??

A.Ivanov & A.Studenetski,
Shakhmaty Riga 1987

47) Wit speelt en wint

V.Kitsigin & V.Kaljagin,
Shakhmaty Riga 1987

48) Wit speelt en wint

Beide mysteries zien er erg overzichtelijk en duidelijk uit, en ik denk dat ze dan ook niet al te moeilijk zullen zijn. Veel succes bij het oplossen van deze mysteries, en vergeet niet de oplossing voor de deadline op te sturen naar:

Harm Benak
Kamperfoeliezoo 50
2353 RS Leiderdorp

VOLGENDE KEER MEER!

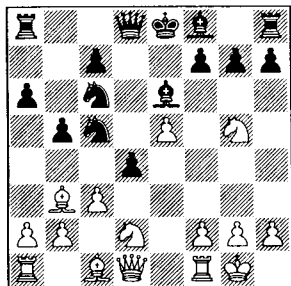
door René Olthof

De constante roep van onze gewaardeerde hoofdredacteur om kopij kan niet immer onbeantwoord blijven. Vandaar dat ik het formaat van mijn bijdrage van vorige keer (toen in het kader van de ARVES-oploswedstrijd 1998) maar behoudt en er een drie-maandelijks rubriek van maak: volgende keer meer!

De omvang van de oogst aan eindspel materiaal in de vakliteratuur van de afgelopen paar maanden is bescheiden, maar bevat wel enkele topstukken. Mijn eerste voorbeeld zal toevoeren aan de lezing van Hans Bouwmeester bij onze voorjaarsbijeenkomst in Delft niet onbekend voor-komen.

Peter Svidler
Viswanathan Anand
 Dos Hermanas 1999 (5)

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♙b5 a6
 4.♙a4 ♘f6 5.0-0 ♗xe4 6.d4 b5
 7.♙b3 d5 8.dxe5 ♙e6 9.♗bd2
 ♘c5 10.c3 d4 11.♗g5

Deze verbluffende vondst van Igor Zaitsev (tot dan toe werd

steeds 11.♗xe6 ♘xc6 12.cxd4 ♘cxd4 gespeeld) werd in 1978 voor het eerst toegepast door de toenmalige wereldkampioen Anatoli Karpov en behoort zonder twijfel tot de tien belangrijkste theoretische vondsten van deze eeuw. In de tiende partij van de beruchte WK-match op de Filipijnen ging Kortchnoi de verwickelingen begrijpelijkerwijs zoveel mogelijk uit de weg en koos voor 11...dxc3 12.♗xe6 fxe6 13.bxc3 ♗d3. Na 14.♘f3 ♗xd1 15.♗xd1 ♙e7 kwam hij met remise goed weg.

Later verbeterde Anand het zwarte spel met 14...0-0-0!, een vondst van zijn secondant Ubi-lava. Opponent Kasparov slaagde er niet in voordeel te behalen in de zesde partij van de PCA-match, New York 1995. Vier partijen later detoneerde hij op zijn beurt echter een atoom-bom. Met 14.♗c2 (door Tal reeds in 1978 in de Russische pers aangegeven en in een Noorse correspondentiepartij uit 1990 voor het eerst getest) 14...♗xc3 15.♙b3!! bracht hij een torenoffer, waarvan altijd gedacht was dat het incorrect was. Anand kreeg het tegendeel te ervaren.

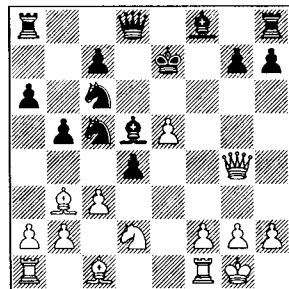
Nu de speculatieve tekstzet eveneens onder vuur ligt, lijkt het erop dat zwart geen keus heeft en het paardoffer moet aannemen. De voortzetting 11...♗xc3 12.♗f3 0-0-0!, voor het eerst gezien in Timman-Smyslov, Bad Lauterberg 1979,

is althans voor zover mij bekend nog niet weerlegd.

11...♗d5 12.♘xf7!

Anand zat eerder aan de witte zijde van deze stelling. Zijn zet 12.♗xd5 ♗xd5 13.♙b3 ♘xb3 14.axb3 ♙e7 15.♘f3 leverde in een Europacupwedstrijd tegen Ivan Sokolov (Lyon 1994) echter niets tastbaars op.

12...♘xf7 13.♗f3+ ♗e6
14.♗g4+ ♗e7

15.e6!!

Het ei van Columbus. In de oorspronkelijke analyses was steeds uitgegaan van 15.♘f3. Na 15...♙e6? 16.♙g5+ ♘xg5 17.♘g5 ♙xb3 18.axb3 ♗d5 19.c4 bxc4 20.bxc4 ♗d7 21.e6 ♗c8 22.♘f7 ♙g8 23.♗f5 geeft dat wit de betere kansen, maar zijn compensatie na 15...♙e8! is minder duidelijk.

15...♗xe6 16.♙e1 ♗d7
17.♗xe6 ♘xe6 18.♘f3 ♙e8

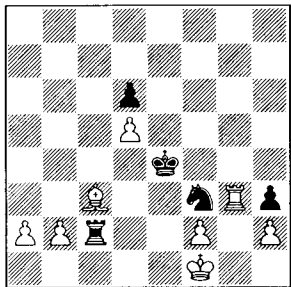
19.♖g5 ♘d8 20.♙d2 h6
21.♚f3 ♖d5 22.♞e5 ♗d6
23.cxd4 h5

Een van de pointes van het witte offer is 23...c6 24.d5! cxd5 25.♙b4. Zwart heeft eenvoudigweg geen "normale" zetten tot zijn beschikking.

24.♖e4 ♗f7 25.d5 ♘g8
26.♗g6?! ♞e7?!

Wits vorige zet is rijkelijk optimistisch, er was niets tegen slaan op e6. Nu faalt 26...c6 met als pointe 27.♖xe8 ♘c7 en damevangst weliswaar op 27.♙b4! (Ligterink in *de Volkskrant*), maar Van der Wiel wijst in *Schaaknieuws* 99/8 op 26...c5!? 'waarna hij misschien nog een beetje meedoet'.

27.♞a1 ♘d4 28.♗xd6 ♘xf3+
29.gxf3 cxd6 30.♞xe7 ♘xe7
31.♞xe7 ♘f7+— 32.♞a7?! h4!
33.♞a8+ ♗h7 34.♞xa6 ♘g6
35.♞b6 ♞c8 36.♞xb5 ♞c2
37.♙c3 h3 38.♗f1 ♘g5 39.♞b7
♘xf3 40.♞xg7+ ♗f5 41.♞g3
♗e4

Wit staat drie gezonde pionnen voor in een eindspel en toch is winst niet evident. Er dreigt al 42...♘h2+, 43...♘f3+ en 44...h2.

42.♞xh3 ♞c1+ 43.♗e2 ♞xc3

Hier komt ook 43...♞c2+ 44.♗d1 ♞xf2, gevolgd door 45...♗d3 in aanmerking.

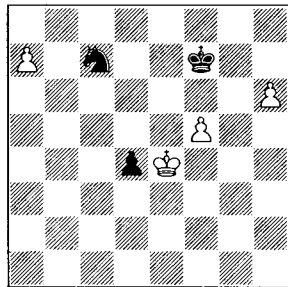
44.bxc3 ♘g1+ 45.♗f1 ♘xh3

Wit is een stuk kwijtgeraakt, maar kan dankzij de twee randpionnen (notoire vijanden van het paard!) de toekomst toch met vertrouwen tegemoet zien.

46.a4 ♗xd5 47.♗g2 ♘g5 48.h4
♘e4 49.h5 ♗e6 50.c4 ♘d2
51.a5 ♘xc4 52.a6 ♘b6 53.a7
♗f5 54.f4 ♘a8 55.♗f3 d5
56.♗e3 ♘c7 57.♗d2 ♗f6
58.♗c2 ♗f5 59.♗b3!

Wit manoeuvreert voorbeeldig. De dreiging middels ♗b3-b4-c5-c6 de zwarte veste binnen te dringen noopt zwart tot handelen.

59...d4 60.♗c4 ♗f6 61.♗d3
♗f5 62.♗e2 ♗f6 63.♗f2! ♗f5
64.♗f3 ♘a8 65.♗e2 ♘c7
66.♗d3 ♗f6 67.♗e4 ♗f7 68.f5
♗f6 69.h6 ♗f7

Met deze stelling begon Bouwmeester zijn voordracht. Wit kan zijn stelling niet meer verder versterken en daarom gaf Svidler teleurgesteld **remise**.

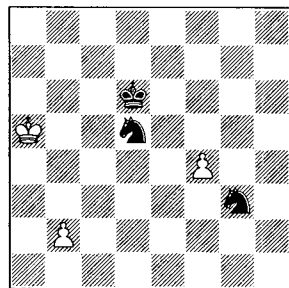
Wie schetst zijn verbijstering toen hem bij het betreden van de perskamer werd medegedeeld dat de slotstelling een studiachtige winst bevat. Die ziet er zo uit:

70.♗xd4! ♘b5+ 71.♗c5 ♘xa7
72.♗b6 ♘c8+ 73.♗c7

en nu zijn er twee varianten: 73...♘e7 74.h7 ♗g7 75.f6+ (dit zetje moet Svidler overzien hebben), of 73...♘a7 74.♗d7 ♘b5 75.h7 ♗g7 76.f6+ ♗xh7 77.f7 ♗g7 78.♗e7 en de pion promoveert.

Ons tweede voorbeeld komt uit eigen land. Uit Arnhem wel te verstaan, waar een grootmeestervierkamp de activiteiten omtrent het 100-jarig bestaan van Park Sonsbeek luister bij zette.

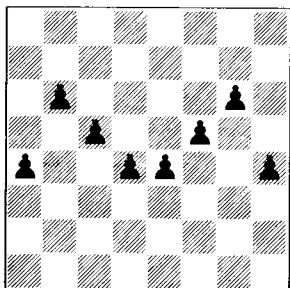
Friso Nijboer
Matthew Sadler
Arnhem 1999 (5)

Stelling na 60...♘xg3

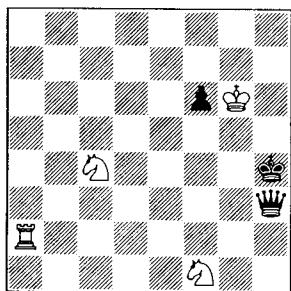
61.b4?? ♘f5 62.b5 ♗c5 63.b6
♘xb6

Aldus is het eindspel twee paarden tegen pion ontstaan met de pion veilig geblokkeerd op f4.

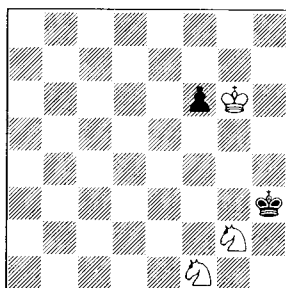

Volgens bovenstaand diagram, dat de befaamde Troitzky-lijn aangeeft, staat zwart derhalve gewonnen. Over deze Troitzky-lijn bestaan trouwens bij velen misverstanden. Als een pion verder opgerukt is dan in het diagram aangegeven, wil dat nog niet zeggen dat het automatisch remise is. De volgende studie maakt dat meer dan duidelijk.

Alexey Troitzky
Sjachmatny Listok 1925

1.♖c3 ♖h1 2.♔g2! 2...♜h2+? ♜xh2 3.♜xh2 f5 en 2...♞a4+? ♜h3 3.♜h5 ♜f3+ leiden tot niets. 2...♜xg2+ Anders is het snel mat, bijv. 2...♜h3 3.♔g3+ ♜h4 4.♜f5. 3.♜xg2+ ♜h3

Na 4.♜f4+ ♜g3 kan wit het blokkadepaard op het winnende veld niet handhaven. Vandaar 4.♜e1!! f5 5.♜g5 f4 6.♜h5!! Dit lijkt te spotten met alle regels. De normaalzet, blokkade van de pion middels 6.♜f3, zou evenwel niet meer dan remise opleveren. De zwarte koning staat namelijk precies in de reddende zone. 6...f3 7.♜g5 f2 8.♜f3 ♜g2 9.♜3d2 ♜h3 10.♜h5 ♜g2 11.♜g4 ♜h1 12.♜g3 ♜g1 13.♜h3 ♜h1 14.♜g3+ ♜g1 15.♜f3 mat.

Andersom is de bewering echter wel waar: als de pion niet verder is opgerukt (en veilig geblokkeerd door een paard!) dan is winst gegarandeerd. Dat wil zeggen op papier, want in de praktijk dit eindspel winnen is een hels karwei. En dan heb ik het nog niet over de 50-zetten-regel. Geïnteresseerden kunnen de volgende praktijk-voorbeelden toetsen aan de CD-ROMs van Ken Thompson. Duidelijk is wel dat Friso's 61e zet een blunder van de eerste orde is. Hij had uiteraard de f-pion moeten opspelen, want de b-pion laat zich vanwege de witte koningspositie niet veilig blokkeren. Remise was daarmee een feit geweest. Nu ligt dat even anders. Meer dan opmerkelijk is dat exact deze

stelling vorig jaar ook al in Nederland is voorgekomen en wel in een partij in het open toernooi in Groningen. Nog frapperanter is dat jeugdcrack Moosa Azadmanesh uit Amstelveen terecht tegen Koster precies hetzelfde verdedigingsplan koos als Nijboer.

64.♜a6 ♖c4 65.♜b7 ♜d6 66.♜c8 ♜a5 67.♜d8 ♜b7+ 68.♜e8 ♜e6 69.♜f8 ♜bd6 70.♜g8 ♜e7 71.♜h7

De meest hardnekkige verdediging. Na 71.♜h8 ♜f7 72.♜h7 ♜e4 73.♜h8 ♜c5 74.♜h7 ♜d7 75.♜h8 ♜g6 76.♜g8 ♜e7+ 77.♜h8 ♜h6 78.f5 ♜e5 79.f6 ♜f7 is het mat eenvoudig te realiseren.

71...♜f7 72.♜h8 ♜g6?

Sadler ziet geen mogelijkheid een tempo te verliezen om bovenstaande variant te bereiken. Koster zag die wel. Dat wil zeggen, hij begon goed met 95...♜b7 96.♜h7 ♜c5 97.♜h8, maar struikelde met de haven in zicht: 97...♜g6 98.♜g8 ♜d7 99.♜h8 ♜e7 100.f5 ♜h6 101.f6 ♜xf6 pat!

Hoe het wel moet? In plaats van ♜g6 is 74...♜e7 winnend: 75.♜h7 ♜f6! (driehoek! RR: een manoeuvre die vak wordt overzien) 76.♜g8 ♜d7 77.♜h7 ♜f7 78.♜h8 ♜g6 79.♜g8 ♜e7+ 80.♜h8 ♜h6 81.f5 ♜f8 82.f6 ♜fg6 mat. In deze hoek werd Ljubojevic overigens op soortgelijke wijze mat gezet door Kiril Georgiev op de Olympiade van 1988 in Thessaloniki. Die had zijn paarden (gunstiger!) op f5 en g7.

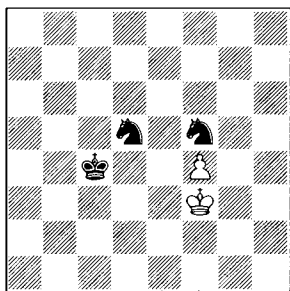
73.♖g8 ♜f7

73...♙b5 74.♙f8 ♜c7 is nog steeds okay.

74.♙f8 ♜7h6

RR: pas deze zet verandert de winst in 13 zetten (74...♜7d6!) in 39 zetten, zodat nu de winst niet meer binnen 50 zetten te behalen is!

75.♗e8 ♖g7 76.♗d8 ♜f7
77.♗d7 ♜g4 78.♗c6 ♜e6
79.♗c5 ♜d7 80.♗d5 ♜ge3+
81.♗e5 ♗e7 82.♗e4 ♜d6
83.♗d3 ♗d5 84.♗c3 ♜c4
85.♗d3 ♜cd6 86.♗c3 ♗e4
87.♗b3 ♗d3 88.♗b4 ♜d4
89.♗b3 ♜e4 90.♗b4 ♜c3
91.♗b3 ♜d5 92.♗b2 ♗c5
93.♗c1 ♜b4 94.♗d1 ♗c4
95.♗e2 ♜d5 96.♗f3

96...♙f6 97.♗e2 ♗c3 98.♗e1

Geloof het of niet, maar ook deze stelling kwam al letterlijk zo voor, decennia geleden nog wel.

Znosko Borovski-Seitz, Nice 1931, verliep als volgt: 74.♗d1 ♜g4 75.♗e2 (want na 75.♗c1 ♜f2 volgt opsluiting en spoedig mat in de andere hoek. Dit

kwam onder andere voor in de partijen Valdes-Nogueiras, Havana 1992 (gespiegeld); Pesout-Tregubov, Pradubice 1992 en Marin-Panchenko, Badalona 1995) 75...♜ge3 76.♗e1 ♗d3 77.♗f2 ♜d5 78.♗e1 ♜c3 79.♗f2 ♗e4 80.♗f1 ♗f3 81.♗e1 ♗e3 82.♗f1 ♜d1 83.♗e1 ♜f2 84.♗f1 ♜d3 85.♜g1 ♗e2 (RR: 85...♗f3!) 86.♜g2 ♜f2 87.♜g1 ♜g4 (RR: 87...Kf3!) 88.♜g2 ♜ge3+ 89.♜h2 ♜f2 90.♜h3 ♜f3 91.♜h2 ♜g4 92.♜h1 ♜g3 93.♜g1 ♜h4 94.f5 ♜f3+ 95.♜h1 ♜d1 96.f6 ♜f2 mat.

De zwartspeler volgt hier met opmerkelijke nauwkeurigheid de oplossing van een studie van Troitzky in *Deutsche Schachzeitung* 1908, pp.102-4.

98...♜e4 99.♗e2 ♜d2 100.♗e1 ♗d3 101.♗f2 ♜e4+ 102.♗e1 ♜c3 103.♗f1 ♗d4 104.♗f2 ♗e4 105.♗f1 ♗f3 106.♗e1 ♗e3 107.♗f1 ♜e4 108.♗e1 ♜f2 109.♗f1 ♜d3 110.♜g2 ♗e2 111.♜h2

Nog een doublure. In Auchenberg-Av.Bikhovsky, Kopenhagen 1990, verliep het mat zetten als volgt: 92.♜h3 ♜f3 93.♜h2 ♜e1 94.♜g1 ♗e2 95.♜h2 ♗f2 (RR: 95...Kf3!) 96.♜h3 ♜f3 97.♜h2 ♜c2 98.♜g1 ♜ce3 99.♜h2 ♜g4 100.♜g1 ♜g3 101.♜h1 ♜d4 102.f5 ♜f3 103.f6 ♜g4 104.f7 ♜f2 mat.

111...♜f3 112.♜h3 ♜f2+ 113.♜h2 ♜e3

en bij wijze van climax claimde Nijboer (terecht) remise op grond van de 50-zetten-regel. Het mat was nog zeven zetten

weg: 113...♜g4+ 114.♜h3 ♜ge3 115.♜h2 ♜g4 116.♜g1 ♜g3 117.♜h1 ♜d4 118.f5 ♜f3 119.f6 ♜g4 120.f7 ♜f2.

In 1980 bracht Christiaan Bijl een pamflet uit waarin alle dertien tot dan toe bekende praktijk-voorbeelden bijeengebracht werden, aangevuld met een samenvatting van de bestaande theorie (Chapais, Troitzky, Bridier) en partijen waarin het eindspel voor had kunnen komen. Sindsdien zijn er vele nieuwe praktijkgevallen bijgekomen. Ik heb er al meer dan 75. De CDs van Thompson maken een update van Bijls boekje echter overbodig. De praktijk heeft niets meer toe te voegen aan de theorie!

CORRESPONDENTIE-SCHAAK

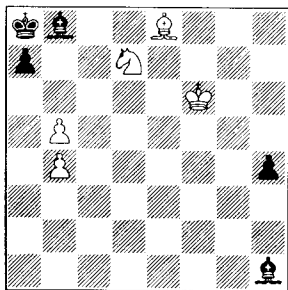
Componisten die het bord-schaak (nog) actief beoefenen, zoals Timman maar ook anderen, maken veelvuldig melding van studie-ideeën die geput werden uit partijsituaties of analyses daarvan. Tot ik *Schach-Aktiv* 99/3 opensloeg, had ik echter nog nooit gehoord of gelezen over studies die ontstonden naar aanleiding van correspondentieschaak. Wie zou beter over dit onderwerp kunnen schrijven dan Georgi Popov? Ik kende deze Bulgaarse correspondentiegrootmeester voornamelijk als uitvinder en propagandist van een onwaarschijnlijke bestrijdingswijze van het Spaans: 1.e4 e5 2.♜f3 ♜c6 3.♙b5 en nu 3...a5. Ja, U leest het goed! De pointe is vooral dat na 4.0-0 ♜a7 (de bedoeling!) 5.♙c4 b5 het offer 6.♙xf7+ (er is uiteraard niets mis met 6.♙e2) 6...♙xf7

7.♘xe5+ ♖e7 8.♖f3 ♗e8 9.d4 d6 10.♙g5+ ♘f6 nog niet zo duidelijk is.

Stel U voor, Popov is met behulp van deze variant Europees kampioen geworden (al geef mij na 11.♘c4! maar wit, bijv. 11...♗f7 12.♙xf6 gxf6 13.♘xa5).

Enfin, ik op zoek naar meer informatie over de man. Georgi Popov is geboren in 1934 en nam in de jaren vijftig meermaals deel aan het (gewone) Bulgaars kampioenschap. Uit die tijd stammen eveneens zijn eerste eindspelstudies, zoals deze.

Georgi Popov *Sjachmatna Misl* 1955

Wit speelt en maakt remise

1.♙xb8! h3 (1...♙xb8 2.♙d7!)
2.♘a6 h2 3.♗e7! ♙b7 4.♙c6
♙xc6 5.bxc6 h1 ♖ 6.b5!

Harold heeft meer dan 25 studies van Popov in zijn databank. Hij komt voor in de boeken van Caputto en heeft zelfs een eigen boekwerkje op zijn naam staan (co-auteur Rangelov), waarin ook nogal wat zelfgemaakte problemen te vinden zijn. Kortom, van alle markten thuis dus.

In het Oostenrijkse bondsblad laat Popov zien hoe hij aan het idee voor zijn eerste prijswinnaar van het toernooi in *Sjachmatna Misl* 1993-94 gekomen is. Het begon naar eigen zeggen allemaal met een extreem ver uitgewerkte openingsanalyse in de Meraner.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6
4.♘c3 e6 5.e3 ♘bd7 6.♙d3
dxc4 7.♙xc4 b5 8.♙d3 ♙b7
9.e4 b4 10.♘a4 c5 11.e5 ♘d5
12.0-0 cxd4 13.♘xd4 ♘xe5
14.♙b5+ ♘d7 15.♙e1 ♙c8
16.♗h5 g6 17.♗e2 a6 18.♙xa6
♙xa6 19.♗xa6 ♙a8

De huidige theorie houdt 19...♙g7 20.♙g5 ♘c7! voor bevredigend voor zwart, zoals o.a. bleek uit Vyzhmanavin-Novikov, Moskou 1990.

20.♖c4!

Dit was Timmans nieuwtje ten opzichte van een analyse van Stetsko, die verder ging met 20.♖c6 ♘e7!, met gelijk spel.

20...♙e7

Dit werd indertijd geopperd als alternatief voor 20...♙xa4 21.♖xd5 ♙e7 22.♘xe6! fxe6 23.♗xe6, waarmee Nogueiras onderuit ging tegen Timman, Rotterdam World Cup 1989.

21.♘c6 ♖c7

Na 21...♖c8 is het offer op d5 minder overtuigend, maar wint 22.♙h6 juist aan kracht.

22.♙h6

Hier vermeldt Popov geen alternatief, maar ik meen te weten dat 22.♖xd5! exd5 23.♙xc7+ ♗f8 24.♙h6+ ♗g8 25.♙ae1 winnend zou zijn.

22...♘b8

Zwart kan mijns inziens beter eerst 22...♙c8 23.♙ae1 inlassen en dan pas 23...♘b8 spelen.

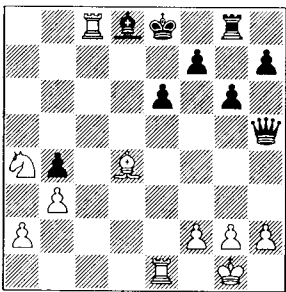
23.♖xd5 ♘xc6

23...exd5 24.♘xe7 ♖xe7
25.♙g5!

24.♖d1 ♖a5 25.b3 ♙d8
26.♖c1 ♘d4 27.♙g7 ♙g8
28.♙e5 ♙d5 29.♖c8+ ♙d8

29...♖d8 30.♖c4 ♘b5
31.♖c6+ ♖d7 32.♖a8+ ♖d8
33.♖a6!

30.♙ae1! ♙xc8 31.♙xc8+ ♙d8
32.♙xd4 ♖h5

Hier geeft Popov een tweetal lange varianten:

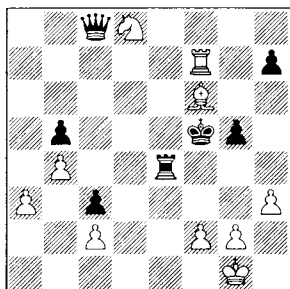
A) 33.♘c5 ♗e7 34.♘e4 ♘d7
35.♙ec1 ♖c2 36.♘f6+ ♙xf6
37.♙8c7+ ♘d6 38.♙xf6 e5
39.♙lc6+ ♘d5 40.♙c5+ ♘d6
41.♙e7+ ♗e6 42.♙5c6+ ♗f5
43.♙f6+ ♗g4 44.♙c4+ ♗h5
45.♙h4+! ♗xh4 46.♙f4++ ♗h5
47.♙h4 mat.

B)33.♖b6 ♘e7 34.♙c5+ ♘f6
35.♗d7+ ♘g7 36.♙d4+ e5
37.♙xe5+ ♘h6 38.h3 ♖f5
39.♙d1 ♙e8 40.♙h2 ♖e6
41.♗e5? ♖xc8 42.♗xf7+ ♘h5
43.♙d5+ g5 44.♙d6 ♙e6 45.g4+
♘h4 46.♘h2 ♙f6? 47.♗e5!
♙xe5 48.♙xf6 ♖e6 (48...♙e6
49.♙e5) 49.♙h6+! ♖xh6
50.♙xe5 en 51.♙g3 mat is on-
dekbaar.

En nu waar dit alles tot heeft
geleid.

Georgi Popov

1.p Sjachmatna Mist! 1993-94

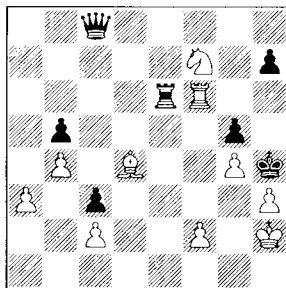
Wit speelt en wint

1.♙d4+!

Andere aftrekschaakjes blijken
niet te werken, bijv. 1.♙e7+?
♘e5 2.♙f6 ♖d7 3.♗f7+ ♘d5
4.♙d6+ ♖xd6 5.♙xd6 ♙e1+
6.♘h2 ♘e6; 1.♙xc3+? ♘g6
2.♙f6+ ♘h5 3.♗f7 ♙e6 4.g4+
♘h4 5.♘h2 ♖xc3; 1.♙h8+
♘g6 2.♙f6+ ♘h5 3.♗f7 (3.♙g7
♙e1+ 4.♘h2 ♖c7+) 3...♙e6
4.g4+ ♘h4 5.♘h2 ♖e7+.

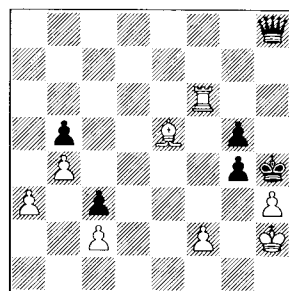
1...♘g6 2.♙f6+ ♘h5 3.♗f7 ♙e6
3...♖f8 4.g4+ ♘h4 5.♘g2 h5
6.♗d6!

4.g4+ ♘h4 5.♘h2

A)5...♖c7+ 6.♙e5! ♖xe5+
7.♗xe5 ♙xf6 8.♘g2 Zwart zit in
zetdwang. **8...♙f4 8...h6 9.f4!**
(dreigt 10.♗f3 mat) **9...♙xf4**
10.♗g6 mat; 8...h5 9.♗f3+
♙xf3 10.♘xf3 hxc4+ 11.hxc4
♘h3 12.♘e3 ♘xc4 13.a4 bxa4
14.♘d3+-; 8...♙f8 9.♗c6!
9.a4! 9.♗f3+? ♙xf3 10.♘xf3
♘h3 11.♘e4 ♘xc4 12.f3+
♘g3 13.a4 bxa4 14.♘d3 lijkt
winnend vanwege de ellenlange
variant **14...h5? 15.b5 h4 16.b6**
h3 17.b7 h2 18.b8♖+ ♘g2
19.f4 g4 20.f5 h1♖ 21.♖b7+
♘g1 22.♖xh1+ ♘xh1 23.f6 g3
24.f7 g2 25.f8♖ g1♖ 26.♖h6+
♘g2 27.♖g5+ ♘h2 28.♖xg1+
♘xg1 29.♘xc3 ♘f2 30.♘b4
♘e3 31.♘xa4 ♘d4 32.♘b4,
maar schijnt bedriegt. Zwart
speelt subtiel **14...♘f4! 15.b5**
♘e5 16.♘xc3 h5 en wint!
9...bxa4 10.b5 a3 11.b6 a2
12.b7 a1♖ 13.b8♖ ♖a6
13...♖d1 14.♗g6+ hxc6
15.♖h8 mat. 14.♗f3+ ♙xf3
15.♖g3+ ♙xc3+ 16.fxc3 mat.
B)5...h5 **6.♗d6 ♙xd6 7.♙xd6**
♖f8 7...♖c7 8.♙e5. 8.♙f6
8.♙d7? faalt op **8...♖f3!**
8...♖h8 9.♙e5! 9.f3? leidt na
9...hxc4 (niet **9...♖b8+ 10.f4**
gxf4 11.♙f5! 10.hxc4 ♖b8+
11.♘g2 ♖g3+ 12.♘f1 ♖h3+
13.♘e2 ♘g3 14.♙xc3 ♖g2+

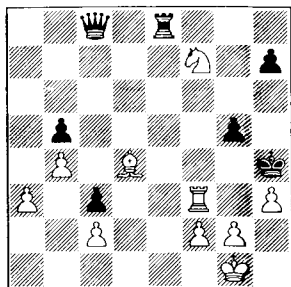
15.♘d1 ♖g1+ 16.♙e1+ ♘g2
17.♙f5 ♖d4+ tot dynamisch
evenwicht. **9...hxc4**

10.♘g1!! ♘h5 10...♘xh3
11.♙f3+; 10...gxc3 11.♙f4+;
10...♖h7 11.♙f8! 11.hxc4+
♘h4 11...♘xc4 12.♙f4+ 12.f3
12.♘g2? ♖d8 13.♙d6 ♖e7
14.f3 ♖xd6 15.♙xd6 pat!
12...♘h3 13.♙e6! ♖h4
13...♖h7 14.♙e8 of **13...♖f8**
14.♘f2 ♘h4 15.♘g2 en **16.♙g3**
mat. **14.♙d6 ♖h8 15.♘h1 ♖h4**
16.♙e2 ♖h8 17.♙h2 mat.

Aan de ene kant een indrukwek-
kend geheel, aan de andere kant
voel je op je klompen aan, dat er
analytisch wel het of ander op af
te dingen valt. Deze indruk
wordt bevestigd door Harolds
databank, die diverse versies
van deze studies uitspuugt. De
stamversie lijkt deze:

**Georgi Popov
Schach 1992**

Wit speelt en wint

1.♖f6! ♜e6 2.g3+ ♗h5 3.g4+ ♗h4 4.♗h2

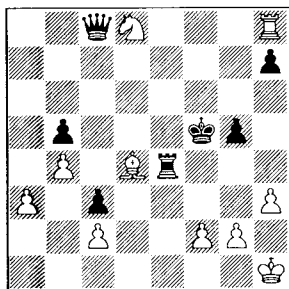
en verder zoals boven.

Aan deze oerversie zitten **maar** liefst twee haken.

Dual 1 zit op zet 4: 4.f3! ♗xh3 (4...♖e1+ 5.♗g2 ♜e2+ 6.♗f2+ ♜xf2+ 7.♗xf2 h5 8.♗h6)

5.♗xg5+ ♗h4 6.♗xe6. Maar ook de beginstelling bevat een dual, te weten 1.♗d6! ♜e1+ (1...♗d8 2.♖f6 ♗xf6 3.♗xf6 ♜e1+ 4.♗h2 ♗h5 5.♗xb5) 2.♗h2 ♗b8 3.♖f6 g4 4.♖f5 ♜h1+ 5.♗xh1.

In EG 119 werd de studie in deze (verbeterde?) versie gegeven (nr. 10127)

Wit speelt en wint

1.♖f8+ ♗g6 2.♖f6+ ♗h5 3.♗f7 ♜e6 en verder zoals boven.

Een nummer later was het alweer raak. In de rubriek Spotlight van EG 120 wees Mario Campioli op de ernstige dual 3.g4+! ♖xg4 4.♗f7 ♗f8 (4...♗b7+ 5.f3 ♗h4 6.♗f2+) 5.♗h6+ ♗xh6 6.hxg4+.

Waar Popovs versie uit *Schach-Aktiv* vandaan komt en waar die goed voor is (verschil tussen ♗g1 en ♗h1), weet ik niet. Campioli's vondst wordt er in ieder geval niet mee opgelost...

Volgende keer meer!

UNBELIEVABLE BUT TRUE !

door Roger Missiaen en Ignace Vandecasteele

In "Redactioneel" (EBUR, **Maart** 1999) schrijft Harold van der Heijden: "Een vrijwel perfecte **reparatie** konden we overigens nog recent vinden in het boek *Flemish Miniatures* (#105). De door de Vlamingen voorgestelde correctie is uitmuntend! Jammer dat deze al eerder door de componist himself, niemand minder dan Kasparjan, al in 1977 werd gepubliceerd (zie EG#3557). Een donderslag uit heldere hemel! Wij, Vlamingen, schrokken ons uiteraard een bult, daar we dit eindspel, (zie diagram) dat in Oktober 1977 in *Magyar Sakkélet* (1st hm)

verscheen, niet eens kenden. Maar het klopt niet helemaal. De diagramstelling is toevallig wel dezelfde, maar er ontbreekt bij Kasparjan een belangrijke variant. En juist deze interessante variant is nu onze '**reparatie**'. Wij zouden hier echter de term '**verrijking**' prefereren.

Het gaat namelijk om de **winnende variant** 2...♗b7+!, (variant A. in FM), die nergens te bespeuren valt in Kasparjans' oplossingsverloop, (ook niet in *The Complete Studies of Genrikh Kasparyan*#317. RR: Peter Gjarmati uit Hongarije was zo vriendelijk om voor mij

de originele bron te raadplegen. Ook hier komt deze variant niet voor). Bij nader onderzoek blijkt namelijk dat de grootmeester, in zijn ontleding, na 1.♗f6+ ♗f7 2.♗d6, **slechts één variant** opgeeft als tegenspel van Zwart, namelijk 2...♗e7, (variant B. in FM). Het lijkt ons op zijn minst hoogst merkwaardig dat de grote schaakkunstenaar, wel de zetten 2...♗b8? en 2...♗e6? aanhaalt, doch met geen woord rept over de toch zeer voor de hand liggende zet 2...♗b7+! Te meer daar hij in datzelfde jaar (April 1977), met verwisselde kleuren, een bijna identieke **remisestu-**

SUBJECTIVITY ?

by Alain Pallier

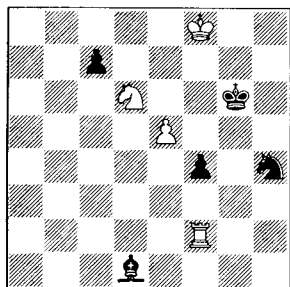
Everybody knows that subjectivity in judging studies cannot be easily avoided. Each judge can react differently when studies are submitted to him for a ranking.

I have thought that it could be interesting to compare the comments made by some judges in some special cases: composers, sometimes, send the same study twice and, some time later, this study is rewarded in two separate awards.

Here are three recent examples: I give the respective comments without any personal (and subjective) comment on the value of the studies. Each reader will evaluate himself!

S. Osintsev

1.p Hastings Centenary
Tourney 1995-6
and
hm Gusev-50 JT 1996

1) White to play and win.

1.♖xf4! (1.♕f7? ♕f5; 1.♕c4? ♖b3 2.♕d2 ♖d5 3.♖xf4 ♕g5 4.♖d4 c6 and ♕g6; 1.e6? ♕f6 2.e7 ♕g6+ 3.♕e8 cxd6=)

1...♕h5 (1...cxd6 2.exd6; RR: in EG 122 an incorection was reported: 1...♕g5 2.♖d4 ♕g6 3.♕g7 ♖b3!) 2.♕f7 (2.♖d4? ♕g6+ 3.♕g7 ♕xe5 4.♕e4 ♖b3 5.♖b4 ♖c4 6.♕f6 ♕g4+ 7.♕f5 ♖d3=; 2.♕g7? ♕g5 3.♖b4 cxd6 4.exd6 ♕f5+ =; 2.♕g8? cxd6 3.exd6 ♖b3+ =; 2.♕e8? ♕g6 3.♖d4 ♕xe5 4.♕e4 ♖b3=) 2...♕g5 (2...cxd6 3.exd6 ♖b3+ 4.♕f6 +-) 3.♖b4! (3.♖d4? cxd6 4.exd6 ♖b3+) 3...♖h5+ (3...cxd6 4.exd6 ♖h5+ 5.♕f8 ♕g6+ 6.♕g7 ♕e5 7.♖b5 ♕f4 8.♖xe5 ♕xe5 9.d7 +-) 4.♕f8! (4.♕g7? cxd6! 5.exd6 ♕f5+ =) 4...♕g6+ 5.♕g7 ♕xe5 6.♕e4+ ♕h4 (6...♕f(g)4 7.♕f6+ ♕g5 8.♕xh5 ♕xh5 9.♖b5 +-) 7.♕f6+ ♕g4 8.♖d4! (8.♖c4? c5; 8.♖a4? c6) 8...c6 9.♖a4 c5 10.♖c4

AJR felt it necessary to explain his choice: "Awarding first prize in a major tourney to an entry where the solution starts with a capture calls for justification. In fact the first move could be stripped without harming the whole, but even with the initial capture retained, the solution proceeds from strenght to strenght. Extraordinary king moves contribute towards the black force being gradually tied up in a compact defensive formation that succumbs only to a climactic fullboard-width precise tempo-struggle and zugzwang in which every feature of every man plays a part. [Strong on finale,

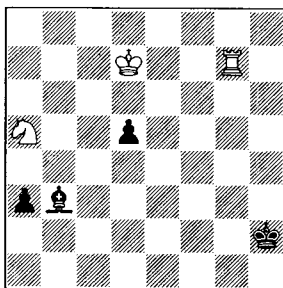
naturalness, movement, conflict, climax, originality.]" In his report (EG 120, april 1996), AJR didn't write how many studies were entered in the Hastings Centenary Tourney: probably a lot since 20 studies were published in the provisional award; The Gusev JT was probably of the same "size": there were 25 rewarded studies in the provisional award (out of 63 entries)

The other judges (B. Gusev and An. Kuznetsov) were more laconic: "A composer must also have good fortune. It is good that the composer managed the capture of only a pawn on the first move. We willingly excuse him ! But to be worthy a prize something more is needed."

V.N.Dolgov

1/2. p Kayev MT 1991
and

D.Bashkirov - I.Rediu
2.hm Moravskoslezsky Sach
1995-6

2) Black to play. White draws

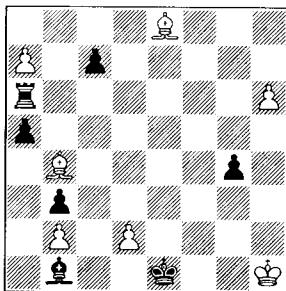
1...♙a4+ (1...♘c2 2.♞e7 a2 3.♞e1 ♖b1 4.♘b3) 2.♙d6 (The Baskhirov-Rediu piece begins with 1.♙d6) 2...a2 3.♞h7+ ♔g2 4.♞g7+ ♔f2 5.♞f7+ ♔e2 6.♞e7+ ♔d2 (6...♔d1 7.♞h1 ♔c1 8.♞h1+ ♔d1 9.♘b3+) 7.♞a7 ♔c2 (7...♔d3 8.♘b7 a1 ♖9.♘c5+ ♔e2 10.♞xa4 ♖d1 11.♔e5 or 10...♖h1 11.♔e6 and 12.♞d4 =) 8.♞c7+ ♔b2 9.♞b7+ ♔c3 (9...♔a3 10.♔xd5 a1 ♖11.♔c4+ ♔a2 11.♞b2+ =) 10.♞c7+ ♔d2 11.♞a7 ♔e2 12.♞e7+ positional draw

One can easily imagine that both 'new' composers (is there any other study composed by these two russians?) are guilty of plagiarism, but this is not the problem. Let us look at the comments: A.G. Kopnin wrote about the Dolgov: "A miniature. The positional draw is an original perpetual check based on the b-file being taboo to b♖. A pity about Black having the first move" "We must probably understand that the fact of being a miniature is an actual quality. In this sections were awarded 3 'normal' prizes (+1 special one), 3 'normal' hm (+1 special one) and 3 'normal' commendations (+1 special one)."

Jan Sikora-Lerch (an otb IM) had a very different opinion about this study: "This study", he wrote, "is included with reservations. The lenght of the solution tends to zero. The crucial position arises after the first move, which is hardly outstanding, and the rest is merely proof. But even such a study has a right to exist." A rather severe judgement since this study was ranked ahead of

no less than 10 commended studies (some of these had more eulogious comments !).

O. Pervakov
1.p Philidor MT 1994
and
1.hm Tidskrift för Schack
1993

3) White to play and win

1.d3+ ♔f1 2.♙h2 ♞xh6+ (2...♙xd3 3.h7 ♞h6+ (3...♙xh7 4.♙b5+) 4.♙g3 ♙e4 5.♙b5+ ♔g1 6.♙c5+ ♔h1 7.♙d3 ♙g2 8.♙e3 ♞h3+ 9.♙xg4 ♔h2 10.♙f1 ♙f3+ 11.♙g5 +-)

3.♙g3 ♞a6 4.♙b5 (4.d4? ♙d3 5.♙c5 a4 6.♙c3 a3=; 4.♙c5? ♙xd3 5.♙c6 ♔e1 6.a8 ♖ ♞xa8 7.♙xa8 ♔d2 8.♙c6 ♔c1 9.♙d4/a3 ♙e2 10.♙a4 ♙d1=)

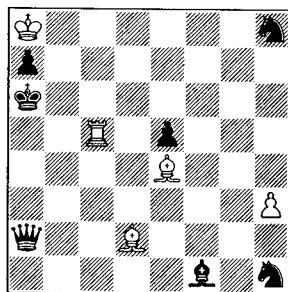
4...♞xa7 5.d4+ ♔g1 6.♙c5! ♞a8 7.d5+ ♔h1 8.♙c6! (8.d6? ♙e4 9.dxc7 ♙b7=) 8...♞a6 9.d6+ ♙xc6 10.d7! ♞xc5 11.d8 ♖ +-.

Comment by the judge (Harrie Grondijs): "A virtuoso realization of the (delayed) Excelsior theme. This position is a machiner designed and built for promoting the d2-pawn. Move by move motivation is found to carry the pawn across to the other side of the board".

Pervakov's study got 10 out of 10 for the 'thematic significance of idea', 7 for 'originality', 9 for its 'constructive depth' and 7 for its 'setting' (total: 144 points out of 170).

But in *Springaren*, no. 60 (march 1995), Alexander Hildebrand wrote: "The reason for the low placing of Pervakov's study [in *T/S*] was given by the judge [J.H.Ulrichsen]: the theme - called 'gliding batteries' in Russian- had previously been demonstrated in a better form by V.Nestorescu using other material. In addition the b♖ in Pervakov's study is an extra piece introduced merely to balance the material. The theme starts directly without introductory play.' The partial anticipation quoted by Hildebrand is the following study:

V.Nestorescu
1.hm L'Italia Scacchistica
1983

4) White to play and draw

1.♙b7+ ♔b6 2.♙e3! ♖e2 3.♞xe5+ ♔c7 4.♙f4! ♖f2 5.♙e7+ ♔d8 6.♙g5! ♖g3 7.♞g7+! ♔e8 8.♙c6+ ♔f8 9.♙h6! ♖xh3 10.♞h7+ ♔g8 11.♞g7+ ♔f8 12.♞h7+ =.

Maljutkas

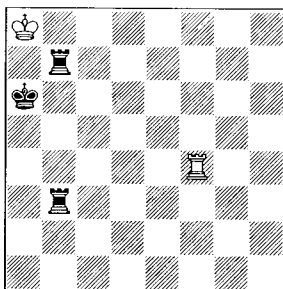
von Rainer Staudte

Pünktlich zur letzten PCCC-Tagung in St.Petersburg setzte Nikolai Griwa die Herausgabe seiner Studiensammlung mit höchstens fünf Figuren fort. Die *Enzyklopedija Etjudow-Maljutok (Teil 1)*, erschienen im Selbstverlag 1998 in Dnepropetrowsk, ist mit 172 Seiten und 1208 Diagrammen wesentlich umfangreicher im Vergleich zu den vorhergehenden vier Publikationen. Hauptsächlich werden Stellungen mit zwei weißen und drei schwarzen Figuren wiedergegeben, zwei Beispiele sind vom Typ eins plus vier.

Im Autorenverzeichnis wird je nach Herkunft lateinische bzw. kyrillische Schrift verwendet. Sämtliche Studien sind nach dem Material ihrer Ausgangsstellung in einer Tabelle grob klassifiziert. Eine Verfeinerung wäre hier zum besseren Auffinden wünschenswert gewesen. Die figurine Notation sorgt für weitgehende Sprachunabhängigkeit. Hauptmangel sind die vielen Druckfehler, wenn auch die beigelegte Berichtigung die meisten korrigiert. Bleibt zu wünschen, daß im Nachfolgeband das besser wird.

Die ersten vier Beispiele dienen als Blickfang auf der Titelseite des Buches:

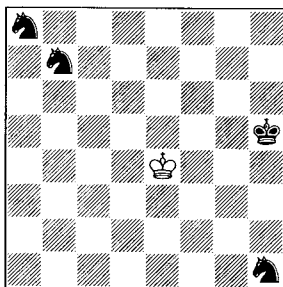
von Heydebrand und der Lasa, Tassilo *Handbuch des Schachspiels* 1843

Remis

Aus der klassischen Endspieltheorie zunächst ein Siegfried. 1.♖a4+ ♕b5 2.♖a5+ ♕b6 3.♖a6+ ♕c7 4.♖c6+ ♕d8 5.♖c8+ mit unvermeidlicher Punkteteilung.

Kusmitschow, Wladimir *Schachmatnyje sadatschi i etjudy* 1995

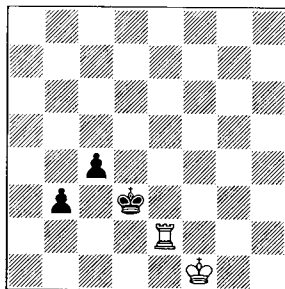

Remis

Nicht sehr schwierig, aber durch die ungewöhnliche Material-

verteilung interessant ist folgende Stellung. Bekanntlich gewinnen drei Springer gegen den nackten König. Deshalb ist ein Rappe zu (er-?)jagen. Und weil 1.♕f3 ♖h4! zwecklos ist, geht es in Richtung Meute. 1.♕d5 ♕d8 2.♕d6 ♕g3 3.♕d7 ♕f7 4.♕c6! ♕d8+ 5.♕d7 ♕b7 6.♕c6 ♕a5+ 7.♕b5! ♕b3 8.♕c6 remis.

Prokes, Ladislav *Parallele-50* 1947

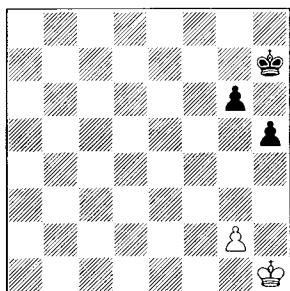

Remis

Bizarr ist das Spiel des Turmes gegen die vorgerückten Bauern im folgenden Beispiel.

1.♖e1 c3 2.♖d1 b2 3.♖d2+! ♕c4 4.♖xb2 cxb2 5.♕c2 remis. 2...c2+ 3.♖xc2 bxc2+ 4.♕c1 ♕c3 patt. 1...♕c3 ist nicht so gefährlich. 2.♖e3+ (2.♕d1? ist falsch wegen 2...b2 und Weiß muß die Segel streichen.) 2...♕c2 3.♖e2+ ♕c1 4.♖e3 und es geht nicht weiter.

Gorgijew, Tigran
La Stratégie, Version, 1936

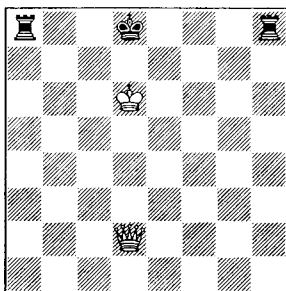
Remis

Komplexer ist diese Studie vom Meister des Bauernendspiels.

1.♖h2! (1.g3? scheitert an 1...♗h6 2.♖g2 ♖g5 3.♗h3 ♖f6! 4.g4 {4.♖h4 ♖f5 5.♗h3 ♖g5 6.♗h2 ♖g4 7.♖g2 h4 8.gxh4 ♖xh4 9.♗h2 g5 10.♖g2 ♖g4 und wieder wird mit f3 oder h3 ein Schlüsselfeld besetzt}) 4...♖g5! 5.gxh5 ♖xh5 6.♖g3 ♖g5 und Weiß kann die Schlüsselfelder f4 und h4 nicht länger halten) **1...♗h6** (1...♖g7 2.g4 h4 3.g5 und nach 2...♖h6 3.gxh5 ♖xh5 4.♗h3 ♖g5 5.♖g3 verteidigt Weiß mit Hilfe der Opposition sämtliche Schlüsselfelder. Oder 1...g5 2.g3 ♖g7 3.♖g2 ♖g6 4.♖f3 ♖f5 5.g4+! hxg4+ 6.♖g3 remis) **2.♖g3!** (2.♖h3? ist ein Fehler wegen 2...♖g5 3.g3 {3.♖g3 h4+ 4.♗h3 (4.♖f3 ♖f5 5.♖f2 ♖g4 und Weiß ist verloren.) ♖h5 5.♗h2 ♖g4} 3...♖f6 4.♖g2 {4.♗h4 ♖f5} ♖f5 5.♖f3 ♖g5 6.♖f2 ♖g4 7.♖g2 h4)

2...♖g5! (2...g5 reicht nicht. 3.♖f3 ♖g6 4.g3 ♖f5 5.g4+; 4...♖f6 5.♖f2 und die mittlere Opposition hält das Gleichgewicht aufrecht) und das elementare Bauernendspiel ist remis. **3.♗h3!** ♖f5 (3...h4 4.g3 hxg3 5.♖xg3 und wieder werden die Schlüsselfelder verteidigt. 3...♖f4 4.♖h4 ♖f5 5.g3 ♖f6 6.g4 remis) **4.♖h4!** (4.♖g3? g5 5.♖f3 h4 6.g3 g4+ 7.♖f2 h3 verliert. 5.♗h3 ♖f4 6.♖h2 {6.g3+ ♖f3} ♖g4 7.g3 h4 usw.) **4...♖f4** (4...♖f6 5.g4 remis) **5.g4!** hxg4 patt.

Mouterde, Anatole
 3.ehrende Erwähnung, *La Sala Imperio* 1916

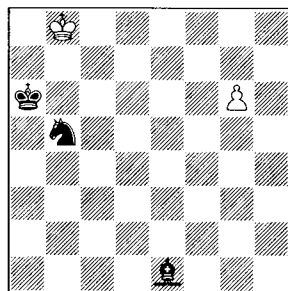
Gewinn

1.♖d4! ♖h7 2.♖f6+ ♖e8 3.♖g6+ ♖f7 4.♖g8+ ♖f8 5.♖e6+ ♖d8 6.♖d7+ gewinnt. Nach 1...♖g8 spielt 2.♖d5 die Türme auf. Auf 1...♖f8 folgt **2.♖b6+** ♖e8 3.♖e6 mit entscheidender Mattdrohung. Und nach **1...♖h6+** gibt es mit **2.♖c5+!** (2.♖e5+? ♖e8!)

2...♖c8 3.♖g4+ ein Gabelfrühstück.

Anderer Gewinnversuche scheitern. Man prüfe: 1.♖g5+? ♖c8 2.♖c5+ ♖b7; 1.♖e6+? ♖c7; 1.♖c6+? ♖e7; 1.♖d5? ♖a6+ 2.♖e5+ ♖c8 3.♖c4+ ♖b7 4.♖f7+ ♖b8.

Seliwanow, Andrej
Schachmatnaja kompozizija
 1996

Gewinn

Den *Rochade*-Lesern ist Andrej Seliwanow bereits seit Anfang der neunziger Jahre als Spezialist für Studien mit geringstem Material bekannt. Nachfolgend ist dem schwarzen Gegenspiel nur durch exakte Spielführung zu begegnen.

1.g7 Was sonst? **1...♖g3+** 2.♖c8 ♖d6+ 3.♖d7! ♖e4 4.♖e6! ♖g5+ 5.♖f5! ♖f7 6.♖g6 ♖e5+ 7.♖f6 ♖g4+ 8.♖g5 und der Spuk ist aus. 4.♖e7? ist nach 4...♖h4+ 5.♖f7 ♖f6 nur remis.

Conceptnotulen van de voorjaarsvergadering van ARVES, 17 april 1999 te Delft.

door Hans Buijs, secretaris

Aanwezig waren zestien leden; er waren geen berichten van verhindering.

01 Om 11.15 uur opent voorzitter de vergadering en last meteen een leespauze in voor de notulen van de vorige ledenvergadering.

02 De notulen van 24 oktober 1998 worden goedgekeurd.

Naar aanleiding van de tekst vraagt Jaap de Boer wie de uitvoering van de suggestie in de eerste alinea van punt 4 bewaakt. Voorzitter zal contact opnemen met Geurt Gijssen.

Teletekst geeft enige discussie. De vraag hoe het zit met de vermelding van het adres van ARVES wordt doorgegeven aan Harm Benak.

Rob Bertholcé stelt voor de conceptnotulen voortaan ook die titel te geven.

03 Ingekomen stukken: voorzitter meldt de automatisering van de ledenadministratie van de KNSB.

04 Het financieel verslag wordt uitgedeeld en toegelicht. de situatie is stabiel, ook het ledental van rond de tachtig blijft constant.

Het Boek van het Jaar blijft een onzekere factor. *EG* is financieel gezond, maar minder stabiel dan ARVES, mede onder invloed van porti en produktiekosten. De aard van het blad biedt weinig perspectief voor een groei van het aantal abonnees. Anderzijds is het blad daardoor voor liefhebbers onmisbaar.

Jaap de Boer dankt de overige bestuursleden, in het bijzonder Ton van Oosterhout, voor de prettige samenwerking en wenst Harm Benak succes en een even prettige samenwerking toe.

Wouter Mees vraagt naar de post werving en voorlichting: nul gulden maakt een vreemde indruk. Er zijn nog geen kosten gemaakt voor het nieuwe promotienummer. Andere activiteiten, zoals bijeenkomsten en het geven van informatie, zijn wel wervend, maar niet als zodanig te vinden in het verslag. Het belang van publiciteit wordt onderstreept. Er is wel geld voor, maar kennelijk ontbreekt het aan ideeën.

Naar aanleiding hiervan vraagt Eric Izaks, of een van de bestuursleden PR in zijn portefeuille heeft. Er is niemand op aanspreekbaar en er is geen beleid geformuleerd, met vermelding van doelstellingen, evaluatie en budget. Indertijd heeft het bestuur Geurt Gijssen bij de PR betrokken, maar de afwezigheid van een verantwoordelijk bestuurslid heeft ertoe geleid dat zijn diensten niet optimaal zijn gebruikt.

Een greep uit de suggesties tijdens de discussie: adverteren in *SchaakMagazine*, contacten onderhouden met schaakredacteurs van dagbladen, contact zoeken met ongeorganiseerde schakers. Maar vooral structurele aandacht is gewenst.

Harm Benak doet verslag namens de kascommissie. De boeken waren in orde, het Jaarverslag wordt goedgekeurd. De vergadering verleent de penningmeester decharge.

05 Harm Benak wordt bij acclamatie gekozen tot penningmeester. De voorzitter dankt Jaap de Boer voor zijn goede beheer en geeft hem een fles wijn als stoffelijk blijik van waardering.

De kascommissie zal bestaan uit Ward Stoffelen en Eric Izaks, met Jaap de Boer als reserve.

06 Het Boek van het Jaar (Dobrescu) is klaar in elektronische vorm.

Voorzitter is nog in onderhandeling met uitgevers. Om de kosten te drukken wordt gedacht aan subsidie door *EG*. In elk geval worden de portokosten in rekening gebracht voor leden die het boek niet bij een bijeenkomst komen afhalen. Ook giften blijven welkom.

René Olthof stelt voor een vast bedrag per jaar voor onze Boeken te reserveren en dit op te sparen tot een uitgave kan worden bekostigd. De voordelen van een jaarlijks boek, in een vorige vergadering besproken, wegen echter zwaarder. Bovendien kan een dure uitgave worden gecompenseerd door enkele goedkopere.

Ignace Vandecasteele zal het adres van een Belgische uitgever doorgeven aan de voorzitter.

07 Beleid. Harold van der Heijden heeft plaats gevonden voor de boeken van ARVES bij de Athenaeum-bibliotheek in Deventer. Het karakter van deze instelling past en de boeken zijn uiteindelijk toch afkomstig van Deventenaar De Feijter. Voorzitter zal met de betrokkenen een overeenkomst opstellen en deze voorleggen aan de vereniging.

De portokosten voor *EG* zijn gestegen, maar de abonnementskosten niet. Er wordt voorgesteld dat abonnees bijbetalen voor Priority Mail. Een en ander zal in het blad worden uitgelegd. Wat de opmaak betreft is er enig contact tussen Ed van de Gevel en Ruud Hoogenboom.

Volgende maand zal Yuri Averbach in Nederland zijn. Het is niet mogelijk om op zo korte termijn een extra bijeenkomst van ARVES te organiseren voor een lezing.

Eric Izaks stelt voor bij de aankondiging van vergaderingen iets over beleid bij te voegen en dat

in stemming te brengen. Hij vindt het ook merkwaardig dat de stukken niet aan alle leden worden toegestuurd. Dit laatste punt is uitvoerig aan de orde geweest: leden worden via de verslagen in *EBUR* voldoende geïnformeerd en de stukken zijn opvraagbaar bij de secretaris. Alle leden alles toesturen is een onverantwoorde uitgave.

08 Rondvraag. Rolf Hendriks vraagt of er twee vergaderingen per jaar nodig zijn. Dit is nodig om begroting en financieel verslag naar behoren te kunnen behandelen. De suggestie om de najaarsvergadering te beperken tot de begroting vindt weinig bijval.

Wouter Mees vraagt naar de contacten met de Probleemvrienden. Ook dit moet in het beleid. Het is misschien mogelijk de bibliotheken van beide verenigingen gezamenlijk te beheren. Voorzitter zal contact opnemen met Koen Versmissen.

Harold van der Heijden herinnert aan het ARVES jubileumtoernooi. Er is nog geen enkele inzending van een lid van ARVES. De termijn sluit op 1 juni 1999.

René Olthof blijft de oploswedstrijden leiden. Als hij op die dag niet beschikbaar is, zal hij in elk geval de voorbereiding voor zijn rekening nemen. Harm Benak zoekt een vervanger voor de Bondsraad. René Olthof wordt zijn opvolger als vertegenwoordiger van ARVES. Voorzitter blijft reserve.

Tot slot brengt de voorzitter *BESN (British Endgame Study News)* onder de aandacht van de aanwezigen, waarna hij om 13.15 uur de vergadering sluit.

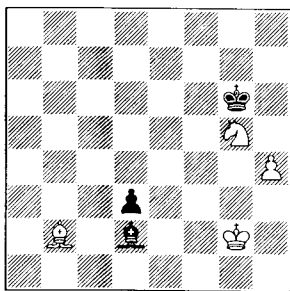
(25 mei /6 juni 1999)

CORRECTIE

door Ignace Vandecasteele

In het vorige nummer van *EBUR* werd mijn studie #12 uit *Flemish Miniatures*: ♖g2 ♗b6 ♕g5 h4; ♜g6 ♗d2 d3 +, nevenoplosbaar bevonden door de Noor Jarl Ulrichsen. Hier volgt nu de correctie: in de beginstelling verplaats ik eenvoudig de witte Loper naar het veld b2 (zie diagram). Dit vroege werkje (1966) heeft hierdoor aan waarde gewonnen, daar er nu een tweede variant opduikt.

Ignace Vandecasteele
sp.hm Schakend Nederland
1966
correctie: origineel
Dedicated to Jarl Ulrichsen

Wit speelt en wint

1.♖f3! (En niet 1.♕e4? ♗e1! en nu 2.♗f6 ♜f5=, of 2.♜h3 d2! 3.♕c3 ♜h5 4.♕d1 ♗xh4 =)

A. 1...♗a5 (Na 1...♗b4 wint Wit sneller: 2.♕e5+ ♜h5 3.♕xd3 ♗e7 4.♜h3 ♗xh4 5.♕f4+, en verder als in de hoofdvariant. Ook na 1...♗c1 2.♗c1 ♗a5 3.♗d2 etc.) **2.♗c1!** (2.♕f2? d2 3.♗e2 ♗d8 4.♗d4 ♜h5 5.♗f2 ♜g4 6.♕e5+ ♜h5 =) **2...♜h5**

3.♜h3! (Hier faalt 3.♜g3? op 3...♗d8, met de dreiging, na bijvoorbeeld 4.♗d2, ♗xh4+ 5.♕xh4 pat, 4.Pg5 ♗a5 5.♕e4 (5.♕f3 ♗d8) ♗e1+ 6.♕f2 ♗xf2+ 7.♜xf2 ♜xh4 =) **3...♗d8 4.♕g5! ♗e7(f6)** (Zwart heeft niet beter: na 4...♗a5 5.♕e4 ♗e1 6.♕g3+ ♜g6 7.h5+ etc... wint Wit. Dus de afwachterende tekszet, in de hoop remise te houden na 5.♕e6?)

5.♗d2!! (De enige winnende zet. Inderdaad houdt zwart remise na 5.♕e6? ♗xh4 6.♕f4+ ♜g5 en nu: a) 7.♕g2+ ♜h5 8.♕xh4 d2 9.♗xd2 pat. Of b) 7.♕xd3+ ♜h5 8.♕f4+ ♜g5 9.♗d2(e3) ♗e1(f2) 10.♗x♗ ♜xf4=. En speelt Wit na de tekszet 5.♗e3? (5.♗f4 moet vrij blijven voor het Paard) dan volgt 5...♗d6(e7,f6) 6.♕e6 ♗xh4 7.♕f4+ ♜g5 8.♕xd3+ ♜f5!

9.♜xh4 10.♜e4. Remise.) **5...♗f6(d8,e7) 6.♕e6! ♗xh4!** (Na 6...♗e5 7.♕c5! ♗f6 8.♕xd3 ♗xh4 9.♕f4+ wint Wit gemakkelijk) **7.♕f4+ ♜g5 8.♕xd3+!** (Eerst deze pion meepikken!: 8.♗c1? d2 9.♗xd2 ♗e1 =) **8...♜h5 9.♕f4+ ♜g5 10.♗c1! ♗f2(e1) 11.♕d3+ ♜- 12.♕xf2(e1)** en Wit wint. Ook na:

B. 1...♗e3 2.♗c3 ♜h5 3.♜g3! (En hier zou 3.♜h3? niet goed zijn wegens 3...♗f2! met remise. Bijvoorbeeld: 4.♗f6 ♗e3 5.♗g5 ♗xg4 6.hxg5 d2 7.♕xd2 ♜xg5 =) **3...♗b6(c5) 4.♗d2 ♗d8(e7) 5.♕g5 ♗e7(d8,f6)** (of 5...♗c7+) 6.♜h3! En dan verder zoals in variant A, maar één zet langer.

Het leuke is dat in beide varianten er een finesse schuilt: in A. is 3.♜h3 correct, maar niet 3.♜g3?, en in B. is het net andersom, 3.♜g3 is hier correct, maar niet 3.♜h3?

Uit dank voor zijn opmerkzaamheid draag ik dit verbeterde miniatuurtje dan ook graag op aan de heer Jarl Ulrichsen.

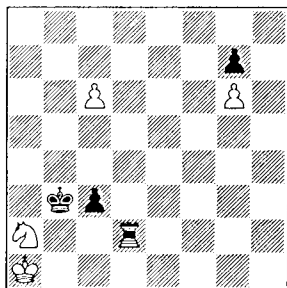
Saavedra XI

door Harold van der Heijden

Mijn zoektocht naar nieuwe studies, en 'Saavedra-look-alikes' in het bijzonder, zet zich voort. Ooit heb ik ergens gelezen dat iedere zichzelf respecterende componist zich met het Saavedra-thema heeft beziggehouden. Maar dat lijkt me toch wat overdreven, dan hadden er toch heel wat meer de publiciteit gehaald. Deze rubriek staat natuurlijk open voor originele thematische studies!

Tot mijn genoegen ontdekte ik recentelijk weer twee, ruim 25 jaar oude, hele leuke gevallen. Alhoewel de eerste studie niet correct is, bevat me de uitwerking zo goed, dat ik 'm toch opneem. Wie verbetert deze studie?

S. Belokon
Stella Polaris 1966

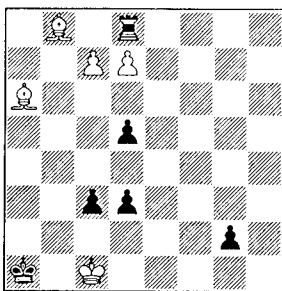

Wit wint

1.♖c1+ ♕a3 2.e7 ♛d1 3.♖b1 c2+ 4.♜xc2 ♛d4 5.♜c3 (Eerste herkenning: 5.c8♞? ♛c4+ 6.♞xc4 pat; en 5.c8♞? getuigt van veel begrip maar weinig

niveau: na 5...♛c4+ 6.♛xc4 is het nog steeds pat) 5...♛d6 6.c8♞! (Jawel! Na 6.c8♞? ♛c6+ 7.♞xc6 is er een Saavedra- (pr)achtig pat) 6...♜a4 7.♜c4 ♜a5 8.♜c5 Schitterend! De Saavedra-dubbeldreiging: mat (bij een verticale torenzet) of torenwinst! 8...♛xg6 9.♛a8+ ♛a6 Echter deze mogelijkheid dankzij de horizontale zet, kost een toren: 10.♜b3+. Jammer genoeg ontdekte meesteroplosser Perkonaja al in 1967 een fout in de inleiding: 2...♛c2! 3.♖b1 ♛b2+ 4.♜a1 ♛c2 5.♜d3 ♛h2 6.♖b1 ♛h8 en wit kan niet winnen.

D. Gurgenzidze V.
Kalandadze
Magyar Sakkelet 1975

Wit wint

In deze woeste stelling, dreigt zwart nogal hardhandig 1...g1♞ mat (of voor thematische puristen desnoods 1...g1♞ mat). 1.♠a7 is de enige zet. Ook zwart heeft het niet gemakkelijk. De witte pionnen zijn alleen onopduwbaar als de zwarte

toren erin slaagt om op d7 met schaak te slaan: 1...d4 Hernieuwt de dreiging 2.♜xd4 g1♞+ 3.♜xg1 d2+ Nu is enige precisie vereist. Na 4.♜c2? d1♞+ 5.♜xd1 ♛xd7+ heeft zwart succes. Maar wat is het verschil? 4.♜d1! c2+ 5.♜xc2! d1♞+ (Op 5...♛xd7 Heeft wit een mooie interferentie: 6.♜d4+! en zwart moet wel nemen, want de d-pion wordt anders niet meer ondersteunt: 6...♛xd4 7.♜d1! en promotie is onvermijdelijk) 6.♜xd1 ♛xd7+ En zwart heeft zijn doel bereikt. 7.♜d4+! Met schaak! (vergelijk met 4.♜c2?) Een mooi magneetoffer. Als zwart niet neemt, kan wit gewoon promoveren: 7...♛xd4+ Opnieuw is er echter een dilemma. Als de witte koning naar de e-lijn wijkt, volgt eenvoudig 8...♛e4+ en 9...♛e8; en op 8.♜c1(2) volgt verrassend 8...♛c4+! 9.♜xc4 pat (zie opmerking hieronder) 8.♜d3! Opnieuw een prachtig magneetoffer! 8...♛xd3+ en nu zijn we op bekend terrein: 9.♜c2 ♛d4 10.c8♞! ♛a4 11.♖b3

Buitengewoon aardig is nog de variant 5.♜xd2? ♛xd7+ 6.♜d4+!? ook met winst? 6...♛xd4+ 7.♜xc2 ♛c4+! 8.♜xc4 met een virtuoos thematisch pat! Mijns inziens een van de allerbeste uitwerkingen van het thema. Waarom is die studie in vredesnaam zo onbekend gebleven?

Inhoudsopgave 11e jaargang nummer 2

	pag
Redactioneel	1
Macek's Collectie	1
Lezers Schrijven	3
In Memoriam Jan Schogt	4
In Memoriam Bas de Heer	4
(Un)solved Mysteries	5
Volgende keer Meer!	6
Unbelievable but true!	6
	Roger Missiaen &
	Ignace Vandecasteele 12
Subjectivity	14
	Alain Pallier
Maljutkas	16
	Rainer Staudte
Notulen	18
	Hans Buijs
Correctie	20
	Ignace Vandecasteele
Saavedra XI	21
	Harold van der Heijden

ISSN 1386-5404